

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 083 546/98 - 4005
Signatura: vh3ns102

Oblastní pracoviště č. 8 Liberec
Okresní pracoviště Jablonec nad Nisou

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola/školské zařízení:	Zvláštní škola Jablonec nad Nisou, Jugoslávská 4
Identifikátor ředitelství:	600 023 320
IZO:	103 017 488
Ředitel školy/zařízení:	Mgr. Jaroslav Dlab
Zřizovatel:	Školský úřad Jablonec nad Nisou
Příslušný školský úřad:	Školský úřad Jablonec nad Nisou
Termín inspekce:	1. a 3. prosince 1998
Inspektorka:	Mgr. Božena Vydrová
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Řízení školy Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Zřizovací listina ze dne 21.12.1995 a dodatek č.1 z 1. 9. 1998, rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne 2. 1. 1996 č.j. 1/96/OK, vzdělávací programy č.j. 22 980/97-22 a č.j. 24 035/97-22 . Dokumentace ředitele školy - koncepce školy, plán školy na školní rok 1998/99, školní řád, evidence žáků školy, kritéria hodnocení, klasifikační řád školy, zápisy z pedagogických porad, protokoly o provedených kontrolách a o konání opravných zkoušek, personální dokumentace, kniha úrazů, rozvrh hodin, výroční zpráva. Pedagogická dokumentace tříd - třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, vybrané sešity a žákovské knížky. Dokumentace výchovného poradce - dokumentace žáků k volbě povolání. Dokumentace školní družiny - přehled výchovné práce, zápisové lístky, řád školní družiny, rámcový plán činnosti, přehled docházky.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Koncepční záměry, plánování výchovně vzdělávacího procesu

Koncepční záměry jsou stručně nastíněny v písemné podobě. Jsou rozpracovány jako roční plán školy. Dotýkají se:

- materiálně-technické stránky provozu - postupně vybavit třídy novým nábytkem, dovybavit tělocvičnu, zajistit malování budovy školy a nátěry oken, vybudovat novou plynovou kotelnu a ve spolupráci s Městským úřadem v Jablonci nad Nisou, který je vlastníkem budovy, vyřešit dlouhotrvající problém suterénu - vlhko v šatnách, přetrvávající zápach z odpadů,

- výchovně-vzdělávací činnosti - zaměřit se na přípravu žáků pro život - vést je k soběstačnosti a posilovat sebevědomí zejména v praktických činnostech. Mimo vlastní naukovou část navázat dobrý kontakt s rodiči, především u rómské populace, formou kulturních vystoupení žáků školy pro rodiče, dále získávat děti pro trvalejší účast v zájmové činnosti (nejen v období před soutěžemi) a tím učit žáky lépe využívat volný čas,

- otevření přípravného ročníku pro děti ze sociokulturně slabého prostředí, jehož absolvování by mělo přispět k úspěšnému zahájení školní docházky.

Koncepční záměry i plánování výchovně-vzdělávacího procesu jsou pracovníkům školy známy a lze je na základě pozorování hodnotit jako spíše nadprůměrné.

2 Odborné a pedagogické řízení

2.1 Organizační struktura

Ve škole, která má právní subjektivitu, je celkem jedenáct tříd - devět tříd přísluší zvláštní škole, kde se ve dvou třídách vyučuje v odděleních. Dále je zde jedna třída pomocné školy se čtyřmi stupni a jedno oddělení školní družiny. V jedné třídě je vyšší počet žáků než jak ukládá vyhláška MŠMT ČR č.127 /1997 Sb. o speciálních školách, neboť se žáci přistěhovali.

Vedení školy tvoří ředitel školy a zástupkyně ředitele. Oba jsou odborně a pedagogicky způsobilí, s dlouholetou praxí ve speciálním školství. Širší vedení školy, do kterého patří ředitel, zástupkyně ředitele, výchovná poradkyně, vychovatelka školní družiny a zástupce členů sboru, se schází v případě potřeby jako celek nebo vedení školy jedná jen s jednotlivými zástupci.

Metodické orgány na škole pracují netradičním způsobem, vyučující mají rozdělené garance za jednotlivé předměty či skupiny předmětů. S ředitelem školy byla projednána nutnost sjednocení požadavků na žáky v jednotlivých skupinách např. ve vedení sešitů, hodnocení žáků ap.

Organizace školy je dobře zajištěna, lze ji hodnotit jako průměrnou.

2.2 Personální struktura

Výchovně-vzdělávací činnost školy zajišťuje čtrnáct pedagogických pracovníků, o provozní záležitosti se starají čtyři pracovníci.

Dvanáct pedagogických pracovníků je odborně a pedagogicky způsobilých, dvě učitelky jsou pedagogicky způsobilé.

Převážná část členů pedagogického sboru patří do vyšší věkové skupiny a blíží se důchodovému věku. V letošním školním roce odchází do starobního důchodu dvě učitelky. Pro náročnou práci učitele na speciální škole se mladí učitelé získávají obtížně.

Odborně a pedagogicky je škola v současné době dobře zajištěna, tuto oblast výchovně-vzdělávacího procesu lze hodnotit jako nadprůměrnou.

3 Kontrolní systém, kontrola a hodnocení

Kompetence mezi ředitelem a zástupkyní jsou rozděleny, mají stanoveny náplně práce a jsou vzájemně zastupitelní. Ředitel školy se více zabývá ekonomickou stránkou provozu školy, neboť škola má právní subjektivitu. Zástupkyně ředitele převážně sleduje pedagogickou část výchovně-vzdělávacího procesu.

Způsob kontroly je prováděn denním stykem s pracovníky, při potřebě řešení úkolů i individuálně nebo v rámci pedagogických rad a formou hospitací. Hospitace jsou buď řádné, předem připravené nebo neformální, kdy ředitel školy zastupuje nepřítomné učitele. Neformální hospitace vznikají v důsledku navýšení pracovního úvazku učitelů, takže při nemoci některého z učitelů není z řad vyučujících většinou nikdo, kdo by nemocného zastupoval.

Pro přehlednější hodnocení by bylo vhodné vést si pravidelné záznamy ze sledovaných hodin obou forem hospitací.

Pro hodnocení pracovníků školy má ředitel zpracovaná kritéria hodnocení, která byla s pracovníky projednána.

V hodnocení žáků vycházejí vyučující z metodických pokynů pro hodnocení žáků zvláštní a pomocné školy. Klasifikační řád byl projednán na pedagogické radě v srpnu 1998.

Průběžná i namátková kontrola, hodnocení pracovníků i žáků mají svá pravidla. Vzhledem k tomu, že si vedení školy nevede přehled hospitací se závěry, nelze zodpovědně posoudit úspěšnost kontroly. ČŠI hodnotí kontrolní činnost vedení školy jako průměrnou.

4 Informační systém - vnitřní a vnější

Informace pro pedagogické pracovníky jsou zajišťovány denním stykem, vyvěšováním akcí na nástěnce ve sborovně, na operativních čtrnáctidenních poradách, formou oběžníku či v pedagogických poradách. Pro provozní pracovníky prostřednictvím pana školníka, který je s vedením školy v každodenním styku.

Mezi žáky a učiteli jsou informace předávány okamžitě během pobytu žáků ve škole.

Směrem k rodičům jsou informace předávány v žákovských knížkách, osobním jednáním po pozvání rodičů do školy či při návštěvách učitelů v rodinách, dále na třídních schůzkách, které jsou čtyřikrát ročně a při vystoupeních žáků směřovaných především rodičům.

Informace pro veřejnost a organizace se kterými škola spolupracuje, se dějí prostřednictvím občasných výtvarných výstavek a hudebních vystoupení i sportovních soutěží, kterých se žáci školy se svými učiteli pravidelně zúčastňují. Mimo tyto aktivity jsou to ještě osobní návštěvy vedení školy v organizacích.

Informační systém se jeví jako průměrný.

5 Vedení povinné dokumentace

Povinná dokumentace podle § 38a odst. 1, písmene a, b, c, d, e, f, h, i, j, k zákona č.138/1995 Sb. ve znění pozdějších předpisů je vedena.

Kontrolou byla zjištěna opomenutí ve vyplňování třídních knih, třídních výkazů a katalogových listů. Zjištěné nedostatky byly projednány s vedením školy a bylo doporučeno opětovně projednat s učiteli systém vyplňování a upozornit je na nutnost správnosti a pečlivosti při vyplňování údajů.

V zápisech z pedagogických rad nejsou vždy zpracovány závěry s termíny a osobní odpovědností.

Vedení povinné dokumentace je na průměrné úrovni.

6 Plnění učebních plánů, popřípadě jiných schválených učebních dokumentů

Pracovníci školy vyučují podle učebních dokumentů schválených MŠMT ČR odborem 24 speciálních škol pro žáky zvláštní školy č.j. 22 980/97 - 22 a pro žáky v pomocné třídě podle programu č.j. 24 035/97 - 22

ČŠI neshledala odchylky od stanovených učebních dokumentů, jejich plnění hodnotí jako průměrné.

7 Efektivnost využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

Finanční prostředky dostává škola od zřizovatele, kterým je školský úřad. S těmito prostředky hospodáří ve prospěch zabezpečení potřeb žáků ve vybavenosti nábytkem a učebními pomůckami, zajištění provozu a na mzdy pracovníků. Škola vynakládá finanční prostředky i na údržbu budovy, která patří městskému úřadu do deseti tisíc korun. V uplynulém školním roce financoval městský úřad škole malování.

Dle pozorování a rozhovorů se zaměstnanci jsou finanční prostředky vynakládány účelně.

8 Hodnocení materiálně-technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Třípatrová budova školy se nachází uprostřed města na poměrně rušném místě u velkoprodejny Jablůň a místního tržiště. Po provedených opravách střechy a fasády byl zpřístupněn školní dvůr a byl zprovozněn školní pozemek.

Prostorové podmínky jednotlivých učeben jsou dobré, pouze v odborné pracovně školních dílen je prostor stísněný. Jednotlivé třídy jsou vybaveny novým školním nábytkem, v plánu je i nový nábytek do školní družiny a dokoupení potřebných skříní do tříd. Některé třídy mají na oknech závěsy proti oslunění. Zlepšení prostředí doznala tělocvična školy a to

nejen v úpravách, ale i ve vybavení náčiním a náradím. Postupně se zavádějí odborné učebny pro hudební výchovu a audioučebna.

Učebnic i pomůcek k výuce má škola dostatek, ovšem ne všichni vyučující je využívají.

Z audiovizuální techniky mají vyučující možnost ve výuce používat televizor s videem, přenosný televizor, radiomagnetofon, promítací přístroj, zpětný projektor, žákům je k dispozici jeden počítač, druhý má k vedení dokumentace ředitel školy.

Výrazným zlepšením v materiálně-technických podmínkách by bylo převedení dosavadního topení pevnými palivy na plynové topení. V nově vzniklých volných prostorách by byl vybudován sklad a přípravná materiálu pro pracovní vyučování.

Nedostatkem v této oblasti jsou problémy, které se vyskytují v šatnách (vlhko) a neustálý zápach šířící se po budově, pravděpodobně z poškozené kanalizace.

Materiálně-technické podmínky doznaly podstatného zlepšení ve vybavenosti nábytkem, nepříjemně však působí zápach šířící se ze suterénu budovy školy, která patří městskému úřadu. ČŠI hodnotí tuto oblast jako průměrnou.

9 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh hodin a přestávek je stanoven a neodchyluje se od běžných zvyklostí. Pracovní místa jsou vybavena novým školním nábytkem, odpovídají antropologickým požadavkům.

Čistotou, osvětlením i teplem je škola na dobré úrovni, zarážející je zápach na chodbách (viz odst. 8).

K estetické výchově přispívá výzdoba dětskými pracemi, zejména na chodbách, ve třídách je zřetelný, někdy nepříliš zdařilý, „rukopis“ každého třídního učitele.

Pitný režim je zajištěn pomocí nápojového automatu, který je instalován ve vstupní chodbě školy. Na obědy docházejí žáci pod vedením svých učitelů do školní jídelny sportovního gymnázia, které je od školy vzdáleno 10 minut chůze.

Psychohygienické podmínky jsou na průměrné úrovni. Zlepšení prostředí šaten a odstranění zápalu na chodbách by bylo vhodné urychleně řešit ve spolupráci s majitelem budovy.

10 Hodnocení personálních podmínek

V současné době jsou personální podmínky velmi dobré. Ze čtrnácti pedagogů je dvanáct odborně a pedagogicky způsobilých. V pedagogickém sboru je deset učitelů nad padesát let věku.

S provozními zaměstnanci v současné době nejsou problémy, vedení školy je hodnotí dobře.

Personální podmínky pedagogických pracovníků jsou po stránce odbornosti na velmi dobré úrovni.

11 Plnění učebních osnov

Porovnáním zápisů v třídních knihách s učebními osnovami nebyly shledány odchylky v plnění obsahu učiva daných dokumentů. Problémem se někdy stává nošení pomůcek žáků

na vyučování, ne všichni žáci požadavek splní, což často vede k improvizaci - jejich náhradní práci.

Plnění je na běžné úrovni.

12 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

V průběhu inspekce bylo hospitováno v šesti vyučovacích jednotkách. Podle sedmibodové stupnice ČŠI (vynikající, nadprůměrná, spíše nadprůměrná, průměrná, spíše podprůměrná, podprůměrná, naprosto nevyhovující) byly shlédnuté hodiny hodnoceny:

Český jazyk - 9. ročník - (spíše nadprůměrná) - byly využity mezipředmětové vztahy. Promyšlené postupy učiva umožňovaly zapojení všech žáků, převládal individuální přístup k žákům. Sešity byly řádně opraveny. V kontrolované žákovské knížce se objevily půlené známky.

Matematika - 8. ročník - (průměrná) - promyšlená hodina, ve které byla zařazena relaxační chvílka. Vyučující měla připravenou tabuli, byl pozorovatelný individuální přístup k žákům. Žáci odpovídali jedním slovem, někteří byli málo aktivní, v sešitech nejsou prováděny opravy.

Přírodopis - 7. ročník - (spíše nadprůměrná) - V hodině panovala dělná atmosféra, byla dobře připravena metodicky. Komunikace mezi učitelkou a žáky byla velmi dobrá, vyučující využívala pro upevňování nových poznatků znalostí a zkušeností žáků. Sešity byly řádně opravovány. V průběhu hodiny nebyla využita žádná názorná pomůcka, žáci pracovali pouze s učebnicí.

Výtvarná výchova - 5. ročník - (spíše podprůměrná) - Byla sledována první část vyučovací jednotky - určení tématu a cíle hodiny s vysvětlením postupů při vlastní činnosti. Někteří žáci dokončovali se souhlasem pana učitele práci z minulé hodiny. Vyučující vysvětlil postup při obkreslování hvězdy na čtvrtku - měl připraven pouze jeden vzor pro všechny děti. Poukázal na přesnost postupu při obkreslování i stříhání. Druhým úkolem bylo obkreslování tvaru zvířátka ze stříhové přílohy. Žáci byli zaměstnáváni postupně, což zvyšovalo neklid ve třídě.

Matematika - třída pomocné školy - (průměrná) - náročná práce na přípravu pro střídání činností, v hodině se pracovalo individuálně, vyučující měla připravenou náhradní práci. Přestože žáci pracovali s chutí, bylo by vhodné vzhledem ke čtvrté vyučovací hodině zařadit relaxační chvílku. Chyběla i kontrola připravenosti žáků na počátku hodiny - počítadla.

Občanská výchova - 8. ročník - (průměrná) - hodina byla zařazena do bloku prevence proti drogám. Na počátku hodiny vyučující zopakovala učební látku z předcházející hodiny dotýkající se této problematiky a poté žáci shlédli videoukázku. Před ukončením hodiny krátce pohovořili o nastíněných problémech s využitím zkušeností z vlastního života či života svých kamarádů a známých.

Četnost hodnocení z jednotlivých předmětů v žákovských knížkách je dobrá.

Shlédnuté hodiny byly většinou připravené, vyučující pracovali s žáky podle jejich schopností, nebylo vždy využito dostupných metodických postupů. ČŠI hodnotí kvalitu vyučování jako průměrnou.

13 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Výsledky vyučování nejsou hodnoceny pomocí evaluačních nástrojů pouze pozorováním v hospitovaných hodinách.

Učební osnovy jsou plněny. Úroveň komunikace žáků je závislá na vhodné motivaci učitelem a na podnícení zájmu o učivo. Rutinní dovednosti žáků jsou celkem dobré, jejich vědomosti většinou odpovídají učebním dokumentům. Ve sledovaných hodinách závisela vlastní činnost žáků na prostoru, který jim vyučující poskytli pro aktivní zapojení do výuky. Velmi dobrá byla vlastní činnost žáků v kategorii hodin hodnocených jako spíše nadprůměrné, slabší v ostatních hodinách.

ČŠI hodnotí výsledky vyučování jako průměrné.

14 Výroční zpráva

Výroční zpráva školy za školní rok 1997/98 byla zpracována podle § 17 e, odst. 2 a 3 zákona České národní rady č. 564 /1990 Sb. ve znění pozdějších předpisů, byla předložena včas. Je zpracována přehledně, s tabulkami a dostatečně vypovídá o chodu školy.

ČŠI hodnotí zpracování výroční zprávy jako spíše nadprůměrné.

15 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Vedení školy umožňuje pracovníkům školy účast na akcích Střediska služeb školám podle potřeb školy nebo zájmu pracovníků, dále si rozšiřují své vědomosti sledováním dostupné odborné literatury z učitelské knihovny či z vlastních zdrojů. V současné době nikdo z pedagogů nestuduje.

ČŠI hodnotí oblast péče o vzdělávání a růst pedagogických pracovníků jako průměrnou.

16 Hodnocení výchovného poradenství

Výchovná poradkyně školy se soustřeďuje na vycházející žáky. Informuje žáky i rodiče o možnostech výběru a volby budoucího povolání, spolupracuje s odbornými učiteli, pedagogicko-psychologickou poradnou, úřadem práce, zajišťuje pro vycházející exkurze a přednášky. Spolupráci s rodiči vycházejících žáků hodnotí jako dobrou.

Vede si přehledy do kterých učilišť žáci školy odcházejí. Pokud přijdou na školu žáci z odborných učilišť, besedují s žáky školy, a ti se tak mohou lépe seznámit s prostředím učebního oboru do kterého se hlásí.

V roce 1997/98 odešlo do učebního poměru sedmnáct žáků školy z dvaceti devíti vycházejících. Ostatní odešli přímo do pracovního poměru nebo do chráněné dílny.

Problémem zůstává, že někteří žáci, mnohdy i na nátlak rodičů, odcházejí do pracovního poměru a po nějaké době litují, že nenastoupili do učebního oboru.

Kázeňské problémy žáků, které se na škole vyskytují, řeší převážně ředitel školy.

Dle zjištění se výchovná poradkyně zabývá pouze otázkami vycházejících žáků. ČŠI hodnotí tuto oblast jako průměrnou.

Na škole je ustanoven drogový koordinátor. Otázky dotýkající se intolerance, drog, alkoholismu se s žáky probírají při neformálních rozhovorech, v hodinách občanské výchovy i při běžné výuce.

17 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

V dalších aktivitách, které učitelé připravují pro žáky se stává problémem prvotní nadšení žáků, které velice brzy opadne, takže u kroužků dochází k jejich postupnému nezájmu. Proto se vedení školy a vyučující v rámci dalších aktivit školy zaměřují na aktivity, které jsou z části plněny v rámci výchovně-vzdělávacího procesu a zčásti v mimotřídní práci.

Jsou to:

- výtvarné soutěže např. Naše město, Drogy a aids ,
- pracovní-technické soutěže - Zlaté kladívko pro chlapce a Zlatá jehla pro dívky,
- sportovní soutěže - lehkotletický čtyřboj, malá kopaná (1. místo v okrese a 3. místo v kraji), vybíjená pro dívky, orientační závody, příprava soutěže stolního tenisu, košíková, plavání (postup na přebor v plavání - Paralympiáda),
- besídky a vystoupení pro rodiče.

Všechny tyto akce se konají ve vzájemné spolupráci speciálních škol v okrese i mimo jeho rámec.

ČŠI hodnotí tuto oblast ze strany vyučujících jako spíše nadprůměrnou.

18 Hodnocení činnosti školských zařízení

Školní družina zajišťuje zájmovou činnost pro žáky z nižších ročníků po skončeném vyučování a v ranní době i pro žáky dojíždějící z okolí Jablonce nad Nisou.

Místnost pro školní družinu bude v průběhu letošního školního roku vybavena novým nábytkem. V současné době prostředí není příliš estetické. Byla sledována ranní činnost, při které některé děti rozmlouvaly s paní vychovatelkou a pomáhaly s výzdobou, jiné si vybraly hru podle vlastního zájmu.

Dokumentace je vedena na předepsaných tiskopisech.

Činnost školní družiny hodnotí ČŠI jako průměrnou.

ZÁVĚRY

Náročná výchovně-vzdělávací činnost pracovníků školy plní poslání, které pomáhá žákům s mentální retardací začlenit se do běžné populace. V této práci se objevují i problémy a to ve vlastním jednání některých jednotlivců z řad žáků. Patří mezi ně především vztahové věci mezi žáky navzájem, hrubost a vulgárnost. V hodinách nebyly tyto jevy pozorovány.

Pro další posun v činnosti školy ČŠI doporučuje:

1. zkvalitnění práce metodických orgánů školy - např. sjednocení postupů při úpravě sešitů, při řešení slovních úloh, vyžadování důsledné přípravy žáků před vyučováním aj.,
2. zpřesnit záznamy z hospitací,
3. dbát na čitelné a správné vyplňování dokumentace - zejména u třídních učitelů,
4. vést vyučující k využívání názorných pomůcek, které jsou ve škole,
5. sledovat psychohygienické prvky ve výuce - relaxace.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Mgr. Božena Vydrová, v.r.

členové týmu Mgr. Jiří Vorlíček, v.r.

V Jablonci nad Nisou

dne 14. prosince 1998

Přílohy: bez příloh

Inspekční zprávu jsem převzal dne 16. 12. 1998

razítko

Podpis ředitele školy Mgr. Jaroslav Dlab v.r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Školský úřad Jablonec nad Nisou	30.12.1998	083 574/98 - 4005
Školský úřad: Jablonec nad Nisou	30.12.1998	083 574/98 - 4005

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
	odpadá	